

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ
НА ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА

§ 1. В чл. 1, ал. 2 след думите "положение на пазара" се добавя "злоупотреба със значителна пазарна сила."

§ 2. В наименованието на глава четвърта накрая се добавя "или със значителна пазарна сила".

§ 3. Създава се чл. 20а: „Значителна пазарна сила”

Чл. 20а. (1) Значителна пазарна сила притежава предприятие, което не е с господстващо положение, но с оглед на своя пазарен дял, финансови ресурси, възможности за достъп до пазара, технологично равнище и стопански отношения с други предприятия може да попречи на конкуренцията на съответния пазар, тъй като неговите доставчици или купувачи са зависими от него.

(2) Критериите за определяне и оценка на пазарното положение на предприятията по ал. 1 се определят в методиката по чл. 44, ал. 3, която комисията публикува на страницата си в интернет.”

§ 4. В чл. 21 се правят следните изменения и допълнения:

1. В заглавието накрая се добавя изразът "или със значителна пазарна сила".

2. Досегашният текст става ал. 1 и в нея в текста преди т. 1 след думите „господстващо положение” навсякъде се добавя изразът „или със значителна пазарна сила".

3. В чл. 21 се създава т. 6 със следното съдържание:

„6. необосновано пряко или косвено въздействие върху конкурент с цел отстраняването му от съответния пазар.“

§ 5. В чл. 26 се правят следните промени:

1. В ал. 1 придобива следната редакция:

„Чл. 26. (1) Комисията разрешава концентрацията, ако тя е извършена без противопоставяне на сливащо се предприятие и ако не води до установяване или засилване на господстващо положение или

на значителна пазарна сила, които значително биха попречили на ефективната конкуренция на съответния пазар.“

2. В ал. 2 след думите „господстващо положение“ се добавя изразът „или значителна пазарна сила“, след което се добавя запетая.

§ 6. В чл. 28 се създава т. 4:

„4. проектите на типови договори и/или общи условия за доставка на стоки предназначени за продажба, на предприятия с общ годишен оборот за предходната година над 50 млн. лева, както и предложенията за промени в тях.“

§ 7. В чл. 38 се създава ал. 4:

„(4) Когато производство по глава четвърта и седма се образува по искане на лице по ал. 1, т. 3, неговата самоличност се запазва в тайна, ако молителят е поискал това в жалбата.“

§ 8. В чл. 60, ал. 1, т. 20 накрая се добавя изразът "или по проекти на типови договори и/или общи условия за доставка на стоки, по чл. 28, т. 4, както и по проекти за промени в типови договори или общи условия”.

§ 9. В чл. 92 се правят следните промени:

1. В ал. 1 накрая се добавя „като в случаите на чл. 28, т. 4 предприятията изпращат на комисията проектите на типови договори и/или общи условия“.

2. В ал. 5 се създава т. 3:

„3. определя срок на предприятията по чл. 28, т. 4 да направят промени в типовите договори или общите условия, когато това е необходимо за привеждането им в съответствие с правилата на конкуренцията“

3. Създава се ал. 7:

„(7) Предприятията, получили становище по ал. 5, т. 1, включително след извършени промени в случаите по ал. 5, т. 3, са длъжни да поддържат на интернет страницата си публикувани получените оценка за съответствие типови договори и/или общи условия, както и да ги спазват при сключване на конкретни договори за периодична доставка.“

§ 10. В чл. 100, ал. 6, се създава т. 4:

„4. непредоставяне за оценка на проектите на типови договори и/или общи условия или непубликуване на интернет страницата на предприятието на типови договори и/или общи условия с оценка за съответствие, или изменение на типови договори и/или общи условия без оценка за съответствие, или сключване на договори за доставка в

нарушение на типови договори и/или общи условия с оценка за съответствие“.

Преходни и заключителни разпоредби

„§ 11. (1) В 3-месечен срок от влизане в сила на този закон Комисията за защита на конкуренцията:

1. приема изменения и допълнения на Устройствения правилник на Комисията за защита на конкуренцията; и на други актове за привеждането им в съответствие с този закон;

2. изготвя и публикува на интернет страницата си за публично обсъждане проект на промени в методиката по чл. 44, ал. 3 за определяне на предприятия със значителна пазарна сила, по който може да бъдат представяни становища в срок не по-кратък от 14 дни, и публикува на интернет страницата си методиката с приетите промени.

§ 12. В 3-месечен срок от влизане в сила на този закон предприятията с общ годишен оборот за предходната година над 50 млн. лева представят на Комисията за защита на конкуренцията проектите на типови договори и/или общи условия за периодична доставка на стоки, предназначени за продажба и:

1. при оценка за съответствие ги публикуват на интернет страницата си и предлагат на доставчиците си промени за привеждане на сключените договори в съответствие в 2-месечен срок от становището на комисията по чл. 92, ал. 5, т. 1;

2. в случаите по чл. 92, ал. 5, т. 3 ги представят на комисията за повторна оценка и при положително становище прилагат реда по т. 1.“

§ 13. В закона за храните (Обн. ДВ. бр. 90 от 1999 г., изм. ДВ. бр.102 от 2003 г., бр.70/2004 г., бр.87, 99 и 105 от 2005 г., бр.30, 31, 34, 51, 55 и 96 от 2006 г., бр.31 и 51 от 2007г., бр. 36 и 69 от 2008 г., бр.23, 41, 74, 82 и 93 от 2009г., бр.23, 25, 59, 80 и 98 от 2010 г., бр.8/2011 г., изм. и доп. ДВ. бр.54 и 77 от 2012 г., изм. бр. 68/2013 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нов чл. 19:

"Чл. 19. (1) За периодични доставки на храни, предназначени за продажба в обекти по чл. 12, когато купувачите са с общ годишен оборот за предходната година над 50 милиона лева, се сключват писмени договори, които трябва да съответстват на типовите договори и/или общи условия по чл. 28, т. 4 от Закона за защита на конкуренцията и на правилата за добросъвестна търговска практика.

(2) Договорите по ал. 1 не могат да включват:

1. предоставянето на услуги от купувача на продавача, независимо дали са свързани или не са с предмета на продажбата или изпълнението им да бъде обвързано със сключването на други договори за такива услуги;

2. забрани или ограничения за предоставянето на стоките от продавача на други купувачи;

3. ограничение за доставка или отказ за предлагане към потребителя на стока под притежавана от производител регистрирана собствена търговска марка, в случаите когато търговецът по ал.1 предлага същия продукт със своя марка;|

4. такси и услуги, неосновани на добросъвестната търговска практика:

- несъответстващи на действително предоставена услуга;

- с непропорционална и прекомерна цена или чиято стойност се начислява по непрозрачен начин, затрудняващ успешното планиране на резултатите от облигационното отношение."

5. пречатстване на търговски партньор да предоставя същите или по-добри условия на трети лица, включително налагане на санкции за такива случаи."

2. В чл. 20б досегашният текст става ал. 1 и се създава ал. 2:

"(2) Лицата, които извършват търговия на дребно с храни, не могат да прехвърлят на доставчиците отговорността, включително да налагат неустойки:

1. когато срокът на съхранение на храните е изтекъл в обекта, в който са доставени;

2. за бракувани храни в търговския обект, с изключение на доставени храни с недостатъци, които не са могли да бъдат установени при доставката им в обекта."

3. В чл. 26, ал. 1, се създава т. 12:

„12. договорите по чл. 19 и спазването на изискванията по чл. 20б, ал. 2.“

4. В чл. 27, ал. 4, т.6 след думата „документацията“ се добавя „включваща и сключените договори“.

5. В чл. 43, ал. 1 изразът "и чл. 18, ал. 1" се заменя с израза "чл. 18, ал. 1, чл. 19 и чл. 20б, ал. 2".

§ 14. Сключените договори се привеждат в съответствие с § 13, т. 1 и 2, в тримесечен срок от влизането в сила на този закон.

Вносител:

МОТИВИ

към ПРОЕКТОЗАКОНА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА

Законът за защита на конкуренцията има за цел да осигури защита на конкуренцията и да създаде условия за разширяването ѝ. Той урежда отношенията във връзка с прилагането на чл. 81 и чл. 82 от Договора за създаване на Европейската общност (чл. 101 и чл. 102 от Договора за функциониране на Европейския съюз), както и прилагането на Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 г. относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в чл. 81 и чл. 82 от Договора.

Проектът на Закона за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията има за цел да допълни съществуващите разпоредби с цел създаване на условия за осъществяване последователна политика за защита на националните пазари, производството, доставката и дистрибуцията на стоки и услуги чрез осигуряване условия на равнопоставеност при водене на преговори при реализиране на търговски сделки и да предотврати нелоялните търговски практики (НТП).

При изготвяне на законопроекта беше проучена практиката и в други европейски държави като Чехия, Великобритания, Германия.

В различните държави тези отношения са регулирани по различни начини и чрез различни нормативни уредби. В някои от тях има отделни закони, като те повече се отнасят за селскостопанските стоки, а в други има действащи етични кодекси на поведение.

Европейската комисия е изготвила Зелена книга относно нелоялните търговски практики по веригата за доставки на хранителни и нехранителни стоки между стопански субекти в Европа.

В нея са описани наблюдаваните нелоялни търговски практики (НТП) в резултат на проучвания и разследвания в много от държавите - членки на ЕС, на тези практики, които са познато явление по веригата за доставки на хранителни и нехранителни стоки между стопански субекти.

В Зелената книга се разглежда веригата за доставки на хранителни и нехранителни стоки между стопански субекти - веригата

от сделки между предприятия или между предприятия и държавни органи, която води до доставката на стоки, предназначени главно за личното потребление. Веригата на доставки се състои от редица участници (производители/преработватели/дистрибутори), които влияят върху крайната цена, заплащана от потребителя. Това влияние е различно в хранителния и нехранителния подсектор. Добре функциониращата верига за доставки на хранителни и нехранителни стоки между икономическите оператори е от ключово значение, за да могат тези сектори да достигнат максималния си икономически потенциал.

В отношенията по веригата за доставки на хранителни и нехранителни стоки между стопански субекти се наблюдават практики, които са в грубо противоречие с доброто търговско поведение и са в разрез с принципите на добросъвестност и почтеност при извършване на сделки. Обикновено НТП се налагат от по-силната страна на по-слабата в условията на дисбаланс на отношенията между тях.

Комисията е констатирала в резултат на направените проучвания в областта на веригата за доставки на хранителни и нехранителни стоки между стопански субекти наличието на седем вида НТП, както следва:

1. **Двусмислени договорни условия.** Неясните договорни условия, които дават възможност за налагане на допълнителни задължения на по-слабата договаряща се страна.

2. **Липса на писмени договори.** Упражняването на НТП се улеснява при липсата на писмени договори, тъй като страните нямат трайно доказателство за условията, по които е постигнато съгласие.

3. **Изменения на договора със задна дата.** Промени със задна дата, като например удръжки от фактурираната сума за покриване на таксите за промоция, едностранни отстъпки въз основа на продадените количества, такси за включване в каталог и др. може на пръв поглед да изглеждат законни, но те могат да бъдат нелоялни, освен ако предварително не са били конкретно договорени.

4. **Нелоялно прехвърляне на търговски риск.** Основна категория подобни практики е прехвърлянето на риска към другата страна, например чрез прехвърлянето на отговорност за откраднати стоки изцяло на доставчика, финансиране на частни стопански дейности на другата страна, задълженията за компенсиране на загуби, понесени от търговския партньор, или други забавяния на плащането.

5. **Непочтено използване на информация.** Констатирани са редица НТП, които могат да бъдат свързани с „непочтено“ използване на информация, въпреки че е законно страната да иска информация относно предлаганите продукти.

Комисията е публикувала проучване на икономическите и правни аспекти, свързани с незаконното използване, присвояване и съдебни спорове относно поверителността на търговската информация и тайни.

6. Нелоялно прекратяване на търговски отношения. Внезапно и неоправдано прекратяване на търговските отношения или прекратяване без предизвестие също представлява основен вид НТП.

7. Териториални ограничения на доставките. Териториалните ограничения на доставките, наложени от някои многонационални доставчици, може да възпрепятстват търговци на дребно да се снабдяват с идентични стоки от дистрибуторски център в чужбина и да ги разпространяват в други държави-членки.

Тези НТП действат с пълна сила и на нашия пазар, като оказват изключително негативно влияние както между доставчик - купувач, така и върху крайния потребител.

След като беше направен анализ на българската нормативна уредба и на тази в другите страни-членки и бяха проучени нелоялните търговски практики при доставка на хранителни и нехранителни стоки - предмет на Зелената книга, и на практиката в тези отношения на българския пазар, се наложи изводът, че в нашите условия и в настоящия момент по-удачно и бързо е изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията.

В проекта на Закона за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията се въвежда понятието „значителна пазарна сила“ за предприятие, което самостоятелно или съвместно с други се ползва от позиция, равностойна на господстваща, представляваща позиция на икономическа сила, която му позволява да следва поведение до съществена степен независимо от доставчици, потребители и крайни потребители, тъй като неговите доставчици или купувачи са зависими от него.

Предвидено е критериите за определяне и оценка на пазарното положение на предприятията да се определят в Методика за извършване на проучване и определяне на пазарно положение на предприятията на съответния пазар.

Въвежда се задължение за предприятията със „значителна пазарна сила“ да направят промени в проектите на типови договори и/или общи условия, когато това е необходимо за привеждането им в съответствие с правилата на конкуренцията, да поддържат на интернет страницата си публикувани одобрените типови договори и/или общи условия и да ги прилагат в отношенията си с доставчици или купувачи.

Промените не само не противоречат на европейското законодателство, а са в синхрон с регулациите на НТП в други европейски държави.

С окончателния вариант на проекта на Закона за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията ще бъде изготвена финансова обосновка за ефекта от приемането му.

Вносител: